

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань правоохоронної діяльності

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-35-06

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань правоохоронної діяльності на засіданні 30 червня 2021 року (протокол № 78) на виконання доручення Голови Верховної Ради України Разумкова Д.О. розглянув проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо науково-консультативного забезпечення у кримінальному провадженні та провадженні в справах про адміністративні правопорушення» (реєстр. № 4295), внесений народним депутатом України Фрісом І.П. та іншими народними депутатами України.

Проектом пропонується віднести фахівця з питань права до учасників кримінального провадження та провадження у справах про адміністративні правопорушення, уніфікувати: вимоги, що пред'являються до фахівців з питань права, а також до наукових фахівців, які входять до штату апарату судів; права та обов'язки фахівців з питань права та правовий статус консультативного висновку з питань права.

Зокрема, КПК доповнюється новими статтями 242¹ «Фахівець з питань права», 242² «Зміст висновку фахівця з питань права», 242³ «Зміст висновку фахівця з питань права судом», а КУпАП – новою статтею 273¹ «Фахівець з питань права». Крім того, змінами до статті 275 КУпАП фахівцям з питань права пропонується надати право на відшкодування витрат, яких вони зазнали у зв'язку з явкою в орган (до посадової особи).

Законопроект не підтримується Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Верховним судом, Міністерством юстиції України, які висловили суттєві зауваження до нього, зазначивши про сумнівність самої ідеї щодо необхідності залучення фахівців з питань права під час розгляду кримінальних проваджень або справ про адміністративні правопорушення, покладеної в основу законопроекту.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловило низку зауважень до законопроекту, зокрема, звернувши увагу на те, що сторона кримінального провадження, потерпілий, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, або учасники справи про адміністративні правопорушення мають право подати до суду висновки фахівця з питань права щодо вирішення колізії чи конкуренції норм або дії закону у часі, просторі і за колом осіб, а також змісту норм іноземного права згідно з їх офіційним або загальноприйнятим тлумаченням, практикою застосування і

доктриною у відповідній іноземній державі (ст. 242² КПК та ст. 273² КУпАП в редакції проекту). Таким чином, фактично пропонується проводити *судову експертизу щодо правових питань*, заборона проведення якої передбачена чинним законодавством (ч. 1 ст. 242 КПК).

Також у статті 242³ КПК, частинах 6 – 7 статті 273¹ КУпАП (в редакції проекту) встановлено, що висновок фахівця з питань права не є доказом, має *допоміжний (консультативний)* характер і *не є обов'язковим для суду*. Суд може посилатися в рішенні на висновок фахівця з питань права як на джерело відомостей, які в ньому містяться, та має зробити самостійні висновки щодо відповідних питань. Отже, такі висновки фахівців мають формальний характер та не можуть фактично вплинути на прийняття рішень судом.

Заслухавши інформацію членів Комітету, всебічно обговоривши питання, члени Комітету зазначили, що законопроектом фактично пропонується проводити судову експертизу щодо правових питань. Однак за загальновизнаними принципами експертиза призначається у разі наявності потреби у наукових, технічних чи інших спеціальних знаннях для вирішення певних питань у кримінальному провадженні. При цьому, до спеціальних знань не можуть належати загальновідомі та загальнодоступні наукові знання в галузі матеріального і процесуального права, якими повинні володіти слідчі, прокурори, судді.

З метою встановлення єдиного підходу до вирішення вказаного питання законодавець передбачив заборону проведення експертизи для з'ясування питань права у кримінальному провадженні (ч. 1 ст. 242 КПК).

Таким чином, не може розглядатися як судова експертиза дане вченими тлумачення законодавчих актів, пов'язане з наявністю у цих актах неясностей, неузгодженостей, суперечностей чи інших недоліків.

З огляду на зазначене Комітет з питань правоохоронної діяльності рекомендує Верховній Раді України відповідно до пункту 2 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо науково-консультативного забезпечення у кримінальному провадженні та провадженні в справах про адміністративні правопорушення» (реєстр. № 4295) відхилити.

Співдоповідачем з цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України визначено Голову підкомітету – народного депутата України Яцик Ю.Г.

Висновок Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України та проект постанови Верховної Ради України додаються.

Голова Комітету

Д. Монастирський

ЕАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Монастирський Денис Анатолійович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B0400000ACDE2E00CDCD8E00
Дійсний до: 21.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-27/3-2021/216170 від 01.07.2021

566945